

Simone de Beauvoir

Leefde voor de vrijheid - Haar grootste ideeën op een rij

Ira Pronk

14 april 2026

Het leven is volgens Simone de Beauvoir “een onherroepelijk worden”.

- Geboren: 9 januari 1908, Parijs
- Overleden: 14 april 1986
- Filosoof, schrijfster, feministe
- “Je wordt niet als vrouw geboren, je wordt het”

1908-1926: Jeugd

- Oudste dochter van Georges de Beauvoir en Françoise Brasseur
- Oudere zus van Hélène
- Welgesteld, katholiek milieu
- Vader reikt haar boek na boek aan
- *“Deugdzaam, ingetogen en gelukkig”*

Verandering

- Puberteit: huwelijk ouders wankelt
- Gezin verarmt
- Twijfel aan geloof
- Tegenstrijdige verwachtingen

“Hoeveel van mijn leven is van mij en hoeveel van anderen?”

- Tegenstrijdige verwachtingen aan jonge vrouwen:
 - Intelligent, maar niet te intelligent
 - Voor zichzelf leven, maar ook dienstbaar
 - Zelfopoffering ten dienste van man en kinderen
- Schrikbeeld: leven zoals haar moeder
- Kiest voor geestelijk leven

1926-1943: Vrij ben je alleen dankzij anderen

- **1926:** Filosofiestudie aan de Sorbonne
- Laat zich inspireren door George Eliot en Virginia Woolf
- Ontmoet **Jean-Paul Sartre** (1905-1980)
- Levenslange intellectuele en romantische verhouding
- Open relatie vanaf het begin

“De onvergelykbare vriend van mijn denken”

Sartre: kronkelwegen van de vrijheid

- **1943:** Sartre breekt door met *Het zijn en het niet*
- De Beauvoir maakt “**een politiek ontwaken**” door
- Onvrede met eigen denken: te *solipsistisch*
- Besef: vrije liefde gaat soms ten koste van anderen
- Ongenoegen met Sartres onverschillige houding tegenover ethiek

Conclusie

“Wij grijpen in in het bestaan van anderen en wij moeten de verantwoordelijkheid daarvoor aanvaarden.”

Ethiek: vrijheid en verantwoordelijkheid

- Uitwerking in:
 - Roman *Blood van anderen* (1945)
 - Toneelstuk
 - Essay *Pyrrhus en Cineas* (1943)
- Anderen nodig om eigen vrijheid te realiseren
- Erkenning van anderen is essentieel
- **Eigen vrijheid pas bereikbaar als we de vrijheid van anderen nastreven**

1943-1949: De vrouw komt op de tweede plaats

- Sterrenstatus na publicaties
- Reis naar *the land of the free*
- Ontmoet beroemde kunstenaars
- Liefdesaffaire met Nelson Algren
- Besef: **ongelijkheid in vrijheid**
- Racisme-ervaringen in de VS
- Geïnspireerd door Myrdals *An American dilemma*

De tweede sekse (1949)

Centrale vraag

Hoe kan het dat mannen veel vrijer zijn dan vrouwen?

- Historische analyse
- Mannen: **subject** (vrij individu)
- Vrouwen: **object** (ondergeschikt)
- Vrouwen moeten dienstbaar, begeerlijk, toegewijd zijn

Vrouwelijkheid is sociaal geconstrueerd

“Je wordt niet als vrouw geboren, je wordt het.”

- Vrouwelijkheid is niet biologisch bepaald
- Het is sociaal geconstrueerd
- **Mogelijkheid tot verandering**
- Vrouwen kunnen opgelegde rol afwerpen

De Beauvoir en de vrijheid

Ze belichaamt de bevrijding

- Reist de wereld rond
- Kent vele liefdes
- Prioriteit aan werk

Toch worstelt ze

- Verguisd na *De tweede sekse*
- “*Castor*” vs “*Mademoiselle De Beauvoir*”
- Onafhankelijk vs plichtsgetrouw
- Kiest meestal voor vrijheid

1949-1986: Ouderdom maakt niet overbodig

Denken en leven hand in hand

“Een leven dat niet doordacht is, is de moeite niet waard. Denken dat niet doorleefd is, is futiel.”

- Actieve strijd tegen onvrijheden
- Redacteur *Les temps modernes*
- Algerijnse onafhankelijkheid
- Legaliseer abortus en anticonceptie
- Antiseksismewet

Filosofie over de ouderdom

“We weten niet wie wij zijn, als we niet weten wie we zullen zijn.”

- *De ouderdom* (1970)
- Ouderen vaak als “overbodig” gezien
- Ontkennen dat we zelf oud zijn
- Verhouding tot tijd verandert
- Lichaam takelt af
- Maatschappij moet **waardig** met ouderen omgaan
- Oud-zijn is *geen* universele ervaring

Tijlijn - De vroege jaren

- **1908:** Geboren in Parijs
- **1913:** Geboorte zus Hélène
- **1925:** Baccalaureaat - tweede van heel Frankrijk (na Simone Weil)
- **1926:** Filosofiestudie Sorbonne - ontmoet Sartre
- **1929:** Afgestudeerd - jongste ooit voor *agrégation*
- **1931:** Filosofiedocent in Marseille en Rouen

Tijlijn - De doorbraak

- **1943:** Eerste roman *Uitgenodigd*
- **1944:** *Pyrrhus en Cineas* - stopt met lesgeven
- **1945:** Oprichting *Les temps modernes*
- **1947:** *Pleidooi voor een moraal der dubbelzinnigheid*
- **1949:** *De tweede sekse*
- **1954:** Prix Goncourt voor *De mandarinen*

Tijdslijn - De latere jaren

- **1964:** *Een zachte dood* (over sterfbed moeder)
- **1971:** Ondertekent “**Manifest van de 343**” - abortusverklaring
- **1981:** *Het afscheid* (Sartres laatste jaren)
- **1986 (14 april):** Sterft in Parijs
- Begraven naast Sartre op Montparnasse

“Vrouwen, jullie zijn haar alles verschuldigd!” - Élisabeth Badinter

“Het leven is een onherroepelijk worden.”

Simone de Beauvoir (1908-1986)

Haar denken vormt nog altijd de basis van vele vrijheden die vrouwen vandaag de dag genieten.